

Вступ

Через всі етапи свого існування Церква зберегла місію заповідь Христа: “Ідіть отже і зробіть учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа і на-вчаючи їх берегти все, що я вам заповідав” (Мат.28. 19-20).

Згідно слів ап. Павла (Гл. 3,27) через Святу Тайну Хрещення ми вступаємо в но-ве життя у Христом. Нажаль у всі часи, та особливо тепер людина часто стає хрести-янином глибше не задумуючись над значенням. Можна сказати, що сучасність ніве-лює сенс слова “християнин”, починаючи вже від Тайни Хрещення. Люди Часто Сприймають Святу Тайну Хрещення з точки зору магії, як охорону і безпеку від вро-ків і порчі. А ще, як театральний обряд, через який мають пройти всі, не задумуючись і не переймаючись тим, який його справжній сенс і до чого він зобов'язує.

Така ситуація привела до того, що ми маємо безліч “метрикальних християн”. Життя християнське – формальне, поверхове, навіть роздвоєне Євангельськими ідеа-лами та законами світу. Як оживити християнське життя?

Відомі богослови сучасності закликають повернутись до катехуменату ранньої Церкви, який на їхню думку був витіснений звичаєм хрещення немовлят, а інституція хресного батьківства знівельована. Тому слід відновити інституцію хрес-них батьків, які мають бути першими, після рідних батьків, вихователями християнина. Вони будучи свідками, а що більше одними з головних учасників в духовному народженні похресника, мають вести його в подальшому житті в напрям-ку до Бога.

Подібна ситуація, коли в Церкву приходили і ставали християнами не з зовсім глибоким переконанням, була і за часів Св. Кирила Єрусалимського. Сам Святитель був єпископом та відомим катехизатором Єрусалимської Церкви. Жив у IV столітті, приблизно в 348-378рр. Його служіння співпадало з періодом, коли Церква зазнавала сильних ударів (єресей), особливо аріан. Сам, за свого не легкого життя, був триразо-во на засланні. Твори Св. Кирила, які дійшли до нашого часу, це повчання оглашен-них та неофітів в час катехуменату. Тому я вважаю актуальною потребу проаналізу-вати тогочасну практику Церкви і аплікувати її досвід на сучасність.

Враховуючи специфіку моєї праці в ній буде поставлено дві цілі. Перша з них є представлення та дослідження сенсу Святої Тайни Хрещення на основі “Огласитель-них та тайновідних повчант” Св. Кирила Єрусалимського. Друга ціль має за мету показати роль та участь хресних батьків у Святій Тайні Хрещення на основі Св. Ки-рила. Також розкрити подальшу їх місію буття духовними батьками та вчителями віри в житті їх похресника.

В процесі написання цієї роботи користатиму з “Огласительних та тайновідних повчань” Св. Кирила Єрусалимського. Також в допомозі стануть дослідження сучасних богословів, які порушують тему хрещення, а особливо тематику хресного батьківства. До них належать відомі російські богослови ХХ-ХХІ ст.: М. Афанасьєв, Г. Кочетков, П.Гаврилюк, та богослови Західної Церкви: Ks. T. Kaczmarek, J. Donielou, E. Mazza, Hugh M. Riley.

Цю працю спробую виконати методом аналізу текстів самого Св. Кирила Єрусалимського та досліджень на дану тему.

Сьогодні також існує проблема недостатньо чітко виробленої української бого-словської термінології. Дуже часто при перекладі з іноземних мов виникає проблема у невідповідності в українській мові слів, які б оригінально відображали їхній справ-жній

сенс і глибину. До них належать такі слова зі слов'янської мови: “тайноводст-венные”, “поучения”. Для їхнього перекладу вжито українські замітники: тайновід-ні, повчання. Праця складається з двох розділів, кожен з яких поділений на три пункти. У першому розділі спробую дослідити керигматично – катехитичний аспект повчань Святого Кирила Єрусалимського, а особливо Святої Тайни Хрещення. У першому пункті буду досліджувати чим був кетехуменат для давньої Церкви. А також, як він проходив та яку мав форму особливо в Єрусалимі на час служіння Св. Кирила. У другому пункті, аналізуючи вчення Св. Кирила про Святу Тайну Хрещення та поси-лаючись на сучасні дослідження, зупинюся на головному моменті Таїнства, яке вира-зно акцентує сам святитель. Цим моментом буде триразове занурення, яке символізує вмирання з Христом. Показуючи парадокс смерті, як початку життя, автор ствер-джує, що християнин вмирає для гріха і перестає бути під владою диявола, а наро-джується для синівства Божого. У третьому пункті представленим другим важливим моментом у Таїнстві – це вихід з купелі, який представляє образ Воскресіння. З цього моменту у хрещальника розпочинається цілком нове життя, яке має на меті завжди бути з Христом та жити згідно християнської моралі. Християнин в ранній Церкві розумівся як людина, яка живе в світі, але не є від світу цього.

У другому розділі буде представлено сучасний стан катехизації, а особливо ка-техуменату. Також буде наголошено і показано особливу роль хресних батьків у Св. Тайні Хрещення, яка сьогодні уділяється малим дітям. Сам розділ буде складатися з трьох пунктів. У першому пункті представимо стан християнства, а особливо особу християнина у ХХ на початку ХХІ століть. Роль катехизації сьогодні і чи виникає потреба у поверненні до джерел, а особливо до традиції катехуменату, який був у давній Церкві. У другому пункті маючи вже розуміння про Св. Тайну Хрещення з першого розділу представимо наскільки актуальним і доречним є звичай хрещення немовлят, та яка роль хресних батьків у ньому. В цьому пункті звернемо увагу на так звану катехизацію чи науку для хресних батьків, яка б мала стати початком розвитку цієї інституції. У третьому пункті розглянемо подальший шлях і роль опікунства хре-сних батьків у житті їх похресника. Також сповнення ними та катехитами Церкви катехуменату, який не був звершений перед Таїнством.

Для розкриття даної теми користуюся доступною мені літературою. Дослідження у сфері катехизації в давній Церкві та сьогодні, а особливо дослідження на тему, яку я порушую, не можуть похвалитися великою кількістю літератури, особливо в нас на сході. Пишучи цю працю, користатиму українською та російською літературою, а також часто буду звертатись до книг англійською та польською мовами, де на цю те-му говориться дещо більше. Через брак літератури та труднощі перекладу пропоно-вана праця не може претендувати на відкриття всієї глибини спадщини Св. Кирила Єрусалимського і катехизації у Церкві. Таким чином вона радше є закликом до праці в даному напрямку.

Висновки

Метою нашої дипломної роботи було переосмислити потребу існування інсти-туту хресного батьківства в сучасному світі. Може здаватись трохи парадоксальним те, що ми в нашій спробі зробити це опирались на твір автора, який жив більше як півтори тисячі років тому. Але на наш погляд це виправдано. Ми живемо у світі, який перебував у духовній кризі. І це відноситься навіть до християн. Дуже багато з нас тільки номінально

є послідовниками Христового вчення. Мало хто задумується у наш час над тим, до чого покликає ісповідання віри в Христа, яке всі християни складають під час свого хрещення. На нашу думку, криза духовності серед теперішніх “християн” полягає саме у недостатній усвідомленості ними надзвичайної глибини Тайни Хрещення. Тайнственно померти у святій Тайні Хрещення для всього старого, гріховного, непотрібного для спасіння, та народившись до нового життя у Христі, вони навіть не підозрюють цього, і надалі живуть ще дохрещальними реаліями. Вони не довершують Тайни Хрещення своїм життям, ігнорують те, що вона дає. А вона і пропонує нам цінний дар участі у Церкві як зародку Царства Божого на землі, і вимагає від нас величезної відповідальності за нього. Св. Отець Церкви Кирило Єрусалимський багато років тому робив те, що ніколи не перестане бути актуальним. Його катехизм, звернення до тих, хто хоче охреститись, є завжди живим, бо вияснюють те, що не проминає, - правди віри. У нашій роботі для розкриття теми для нас було важливим використати його досвід, щоб знати можливі способи виходу з сучасної кризової ситуації серед бездуховних, анонімних, християн, що тільки ганьблять християнство як таке.

У нашій роботі ми вказали на потребу існування “катехуменату” впродовж всього існування Церкви на землі. Звичайно, це не слід розуміти як заклик до сліпого копіювання минулого. Йдеться про необхідність існування практики втаємничення християнина у правди віри, його воцерковлення. Це той суттєвий елемент “катехуменату”, якому слід знайти найбільш дієві форми застосування у кожній конкретній епосі. Іншими словами, завжди у кожному поколінні мають існувати свої “механізми” прищеплення духу Христового вчення тим, хто вже охрещений, але ще не усвідомлює надзвичайної глибини того, що над ним звершилось. Це набирає особливої ваги в умовах теперішньої церковної практики. Півтори тисячі років тому Церква в основному використовувала інститут катехуменату, готуючи до хрещення дорослих. Зараз маємо іншу ситуацію, бо існує практика хрещення дітей, що вже досить давно використовується. У нашій роботі ми намагались узгодити ці, здавалося б, дуже далекі між собою звичаї. Для цього ми використали їх спільну рису. Це – хресні батьки, люди, які колись відповідали за належну підготовку катехумена, а тепер ті, хто “тримає дитину до хресту”, як це зараз називається. На нашу думку, для виходу з духовної кризи необхідно переосмислити роль хресних батьків у сучасному світі. Як ми це намагались показати у нашій праці, вони повинні взяти на себе обов’язок слідкувати за духовним зростанням свого духовного чада. Їхня роль не має обмежуватись лише до одноразового “тримання”, а мусить бути постійним піклуванням. Хресні батьки мають постійно супроводжувати дитину у її вмиранні для світу як символу всього гріховного та негідного, та народженні до нового життя в Ісусі Христі.

Звичайно, наша дипломна робота не претендує на всеохоплюючість. Ми свідомі того, що тільки торкнулись питання хресного батьківства. Ми лише накреслили можливі шляхи його розвитку. Необхідно прикласти ще чимало зусиль, щоб віднайти належне місце інституту хресного батьківства в сучасному світі.

Зміст

Вступ 4

Розділ I. Катехиза Св. Кирила Єрусалимського

I.1. Катехиза в перших віках християнства.....	8
I.2. Хрещення – відмова від гріха, вмирання з Христом.....	14
I.3. Вихід з купелі – Воскресіння, початок нового життя.....	21

Розділ II. Актуальність катехизи Св. Кирила Єрусалимського

II.1. Оцінка реального стану катехизи.....	27
II.2. Уділення Святої Тайни Хрещення дітям. Інституція хресного батьківства.....	33
II.3. Хресні батьки – проводарі хрещальника на шляху його духовного зросту.....	40
Висновки.....	46
Список використаної літератури і джерел.....	48